

PODSUMOWANIE DLA DECYDENTÓW

Briefing prasowy Zielonych/WSE
9 marca 2023 09:30-10:30
Publikacja raportu

PUBLIKACJA RAPORTU: ALTERNATYWY DLA HERBICYDÓW - ROLNICTWO BEZ GLIFOSATU

Pesticide
Action
Network
Europe

THE GREENS/EFA
in the European Parliament

KONTEKST

- Zbliża się moment rewizji unijnego zezwolenia na stosowanie glifosatu jako czynnej substancji herbicydowej. Ostatnio UE zdecydowała o odnowieniu koncesji w 2018 r. Wówczas została przedłużona tylko o 5 lat, a nie na 10 – ze względu na ogromne obawy obywateli i wrażliwości co do jego bezpieczeństwa. Oznacza to, że zezwolenie powinno było wygasnąć z końcem 2022 r., ale okres ten przedłużono w celu zebrania dowodów na wpływ ekotoksykologiczny tej substancji.
- W ramach Zielonego Ładu i strategii "od pola do stołu" ogłoszono ambitne cele polegające na ograniczeniu o 50% stosowania pestycydów chemicznych w UE. Herbicydy na bazie glifosatu są najczęściej stosowanymi herbicydami na świecie i w UE, a wolumen ich zużycia w skali świata wciąż rośnie (prawie 15-krotnie w ciągu ostatnich 10 lat). W Europie sprzedaż i stosowanie pozostają wysokie, zwłaszcza w większych rolniczych państwach członkowskich UE, a dane FADN pokazują, że wydatki rolników na pestycydy wzrastają. Aby osiągnąć wspomniany cel redukcyjny, należy odwrócić te tendencje. Opublikowany w ubiegłym roku projekt dotyczący rozporządzenia w sprawie zrównoważonego stosowania pestycydów (SUR), jeżeli zostałby zaimplementowany, prawnie zobowiązałby kraje Unii do celu 50% redukcji, ale także promowałoby użycie integrowanej ochrony roślin (IPM), która polega na stosowaniu niechemicznych praktyk alternatywnych, które zmniejszają prawdopodobieństwo wystąpienia szkodników. W tej metodzie pestycydy chemiczne są stosowane tylko w ostateczności, co przekłada się na zmniejszenie ilości zaaplikowanych pestycydów, jak i odporności szkodników na te agrochemikalia.

GŁÓWNE PRZESŁANIA

We wstępie trzeciego wydania raportu znajduje się dokładny opis substancji, jaką jest glifosat, a także opis jego działania i konsekwencji jego stosowania. W kolejnych rozdziałach autorzy wyszczególnili, w jakim stopniu jest on wykorzystywany w Europie i na świecie oraz do jakich celów.

Raport zawiera wyniki analizy, które dowodzą, że glifosat nie jest substancją łagodną i ma bardzo znaczący wpływ na środowisko. Po pierwsze, szkodzi bezpośrednio, ponieważ zakłóca działanie szlaku metabolicznego, który jest obecny nie tylko w roślinach, ale także w bakteriach i grzybach.

Ōŋ ĉp'etl8t Ž šžj zd' ū ōjwū ōŋrpdčt 18j sŋpŋv ŋæžū řž řtē ū ōp'wōžčjt' t' žčt' tldp dēŋ řšŋřnū žt řž8aęžpžj sdpwř švæŋt dēŋ čkž ōŋčdřř æž žydpŋ ŋŋkdpžt æh(čkž æŋ ū řř sŋū)9Yžæž pŋř kŋ w8j sŋpd'j žp' řæ řt d'æŋp' wžvæž9l df sđf' wŋ ū řžčj žt' hū w ŋ žiææææŋ ý sdēŋ ř ýj ŋč t'æŋæŋt wæŋ ū ōŋřšžæŋyžjžt' žt řž pžt ŋŋčt ŋŋæŋkŋeŋæŋt d' ýžpū t ŋ ū ękđæw8žj ht ž ōŋū tldpæŋt 19L Ž ŋ ū ōjwū šžj zd' t' ž ōŋžvædæŋt d' ŋpežt řyt' w8j sŋpd' t' tldyæčt d' řà čŋ ýžōdū t' tld řž žwŋ ŋŋæ h ōŋčt'j šwū t' ŋŋæŋ Rà ŋ t' ž ōp'wŋjžč ýžōwžžæŋd8 čpžōtđžt ŋh ř ýj ŋčt ŋ ŋū ŋū žčyřæŋ8ž šžj zd' ŋpežt řyt' wšū ŋp'ææ' ht' šp'w' t' řææ' ū tldpæŋt řæ ū žpř sū è ękđæwŋpžý ęp'væŋ ū d' ř w' æŋt šw' ŋŋp'wŋŋ ū d8j sŋpd' æŋyōŋŋrpdčt ŋ æŋŋt řæ hŋčžwū řžt' t' ōpžū w9

Pžōŋpš j ū df sŋt' t' d' ōŋšp'ydæ řšŋřnū žt řž ġdpææčŋū ū ōŋčt'j æhžwū t' ŋŋæžčžt'ææ æŋw' čŋjžčt' tld' řà ' æŋ ū řř šw'8čŋ ū žkž hŋj sŋp'w' ht'žwū ž řtē sđf' řt'æšžt' æŋŋŋū w ŋ hæžčžm ōp'ydčřšžū ŋt' d' ū pžōŋpæd' řžřt' d' řšū tldpčyžt'æ8žd' t' tld' ū řýwřšj tld' pŋř kŋ w t' tld' ōpžū t' d' ŋ 'æŋ ū řř šw' ř ýj ŋčkŋ ū d' čkž t' ōpžū w k'æ ōkŋ ŋū — řdf s t' h h šwŋ ŋ ŌB| ęžšt' t' j ŋū ū wřšēōt'řæææŋ t' ž ōŋkžæŋ pŋř kŋ ōŋyžpŋk tæŋwæŋ9Ōŋt žčšŋ8t žū dš ęžšt' t' j hŋyžū tldpžt'ææ' řtē ū švæŋ ŌB| t' řyà ævb ŋædæ d' ū ū wřšžpæyžt'ææŋ čt'žwæŋ ŋŋæžæŋ8 žæv řōŋū ŋčŋū žb ř ýj ŋčwęŋř ōŋčžpæy d9šž ŋęŋt' t' ž ū řēj řyŋŋ b pŋř kŋ t' tld' ōpžū t' wæŋ8j sŋpd' t' tld' t' ř ýj žčyžt'æ žt' ht' ōpžū 8žt' hōkŋ ŋū 8t' žyŋwū žt' ž řdf s ' kžd' Ōkžt' šžd' /žžæŋ t' d' pŋř kŋ w9 Ōŋ ōŋř št' t' tld' šp'ydæž tæŋ ýžæžž9ŋædæ ŋŋ b ' kžd' Ōkžt' šžd' t' ŋzd' ævb ū pæŋ j ŋp'wř š ž čkž pŋk ŋ ŋū hřwř sđf' ŋū ōŋčt'j æhžwū t' ŋŋæŋšžj ū řææpŋk tæŋv' žp' t' řæ ōtld' řæčy d' t' ž æŋpžý čpžř ýd' ŋŋæŋ ōdf švææčŋū 8 řdčt' ŋæydf' t' tld' ŋřžæžt'ææ ř ū ŋià ŋčōŋp' ŋŋ b t' ž ū řšp'ær w ýū řæyžt' d' ýd' ýl' řžt' à j kŋ žšt' hđf' řšpd' žk d' ýžžū řŋj ž ōŋęŋčŋū d9řt' řýd8j sŋp'æŋ Ŕt' ŋōž čŋŋ ū řžčæŋwž ū ŌB00 p8ŋ ōpžū čŋōŋčŋæ tld' t' ŋū ž t' ŋp' žk ŋŋ b9Ōŋj žyžjw' žt' ŋt' d8žd' řwř sđf' w ū tldkŋęžšt' t' j ŋū d' řà t' žiæžpčyřtld' ŋčōŋp' d' < řdf w à ýtld' řæ8j sŋpž ōŋyŋř šžjž t' ž ōžř sū řŋj žæŋ8æwž ū žpř sū ž ' æŋ ū řř sŋū '9čyřtē ht' ŋū d' čdēh tæhšdēŋ8æŋw' řdf s æŋ ū řř š h pŋy k' ýl' tld' t' ōŋčdřř æž žydpŋ ŋŋkdpžt' æŋŋ ū řýwřšj ŋ t' t' řht' t' p' ydb78šž t' dēžšwū t' ž řōŋkž t' ŋzd' ýŋřšžb ýžšp'w' žt' ž9L ŋžkŋ ž řdf s řvæš žæž ' ū h < ū h < ū h < ū h ' 8t' ž j sŋpæ ýŋžà řtē — žt' sŋt' ŋt' řž pŋk ŋ ŋū ū ŋk wæŋ ŋč t' ýžkžt' tld' t' ŋč t' žjžčŋū • ŋčū pŋæŋ tld' j žšžř sŋp'w ū ýžj pdf' tld' pžt' ŋŋčt' ŋŋæŋkŋeŋæŋt' d' • t' ŋčōŋp' tld' tld' t' žřýwæŋ đj ŋřwř sđf' ŋū pŋk tæŋwæŋ t' ž ýl' řžt' è j kŋ žšt' • ýžōdū t' tld' tld' æŋyōtld'æy dŋř sū ž žwū t' ŋŋæŋ ū dēŋ9 Jŋt' řđ řt' ř t' žt' j ŋū w ū řōtldpžt' w ōp'ydý ŋL ý < E° ŋ8 tōAĐŘ8 tōAÉ ū wčžyt' tld' t' ŋū h t' žt' 8 žd' ýčdææčŋū žt' tld' t' žt' ū řēj řýw' ýžęŋžd' tld' čkž æŋyōtld'æy dŋř sū ž žwū t' ŋŋæŋ ū dēŋ řà ýl' řžt' wj kŋ žšvæŋt' d' hŋyžjžt' žt' tld' đj ŋřwř sđf' ŋū 9šp'w' žt' tld' řtē řšžšt' ř ō' ŋ8žj æŋæŋtld'ææ ōp'ydæŋ t' tæŋ ýtld'ŋt' dēŋ Lžčt' hæŋkŋū pdčt'j æh ōdf švææčŋū 8 řdf s pdæŋōšà t' ž j žšžř sŋp'æè h ęl'ŋč9Ū wčžyt' tld' t' tld' kžžwšdž ū h sđp'đf' tld' pŋk ŋ ŋū 9

Ažčžt' tld' ōŋj žyt' řd8žd' sđf' ýū ŋš řdf s sđæŋt' tæŋt' tld' ū wj ŋt' žk w hū ōdū t' w' řdf řtld' t' ž řtē čŋj ŋt' t' d9 Pŋk tæŋŋ ū ŋk d' ŋč řw sđšvæŋt' wæŋ ġdpææčŋū řdf s t' ŋžkŋ d9 Ū w šžpæŋw řōŋřp' ydb t' ž pŋk tæŋŋ ŋ ŋpežt' tæŋt' d' < ū tld' sđæŋt' ŋ ū wřyæŋ dēŋk' ŋt' wæŋ ū æžčžt' t' ŋ ŋččŋk' d' h t' ŋū žæd' pŋk ŋ ŋū đj ŋkŋeŋæŋt' wæŋ9

Ponadto możliwe jest znaczne ograniczenie masowego stosowania pestycydów przy zastosowaniu metod integrowanej ochrony roślin. Nie zapominajmy, że metoda ta została wynaleziona prawie sto lat temu i jest nawet promowana przez przemysł chemiczny w celu oszczędzenia zarówno własnych zasobów, jak i zasobów rolników, a także by spowolnić nabywanie przez chwasty odporności na środki biobójcze. Chcą, aby ich produkty mogły pozostać skuteczne. Największą częścią raportu stanowią szczegółowe opisy różnych metod zintegrowanego zarządzania chwastami (IWM), będących pochodnymi IPM.

A co z kosztami ekonomicznymi ponoszonymi przez rolników w związku z ograniczeniem lub odejściem od stosowania herbicydów na dużą skalę? W części poświęconej ekonomicznym aspektom ograniczania stosowania herbicydów przeanalizowano, jakie wsparcie finansowe jest dostępne w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR) UE. Oczywiście jest, że rolnicy reagujący na konieczność zmiany przyjętych metod uprawy nie mogą być pozostawieni sami sobie, aby samodzielnie ponosili koszty przejścia na mniej szkodliwe praktyki: rolą finansowania publicznego jest wspieranie ich w podejmowaniu tego przedsięwzięcia. Kluczowa jest tutaj rola zarządzania ryzykiem (systemy ubezpieczeń i fundusze inwestycyjne) oraz dotacji inwestycyjnych, współfinansowanych przez UE i państwa członkowskie, w celu zapewnienia tego pokrycia. Wsparcie powinno mieć jednak nie tylko finansowy charakter, gdyż dostosowanie systemów produkcji może wymagać specjalistycznej wiedzy. Niezależnie od tego, czy chodzi o znalezienie optymalnej rotacji, czy konsultacje w zakresie dostosowania maszyn, potrzebujemy inwestycji w usługi doradcze i działania informacyjne, również z wykorzystaniem wymiany wiedzy między praktykami i partnerstw łączących rolników z naukowcami i agronomami. W badaniu stwierdzono, że w Wspólnej Polityce Rolnej (WPR) istnieją już odpowiednie ramy prawne, ale wiele zależy od tego, czy państwa członkowskie były skłonne uwzględnić w swoich krajowych Planach Strategicznych WPR wszystkie elementy niezbędne do osiągnięcia ograniczenia stosowania pestycydów, a następnie, czy promują te możliwości wśród rolników (m.in. poprzez usługi doradcze), a wreszcie od tego, jak duże jest ich wykorzystanie przez rolników. Krajowe Plany Strategiczne określające, w jaki sposób środki z WPR są wydawane na szczeblu państw członkowskich, zawsze można dostosowywać i ulepszać co najmniej raz w roku, co oznacza, że Komisja ma do odegrania rolę w kierowaniu i przekonywaniu państw członkowskich do dostosowania rolnictwa do potrzeb społeczeństwa i bezpieczeństwa systemu żywnościowego.

Wreszcie, badanie pokazuje, czego chcą obywatele i co niektóre państwa członkowskie UE już zrobiły lub próbowały zrobić w zakresie zaprzestania stosowania herbicydów na bazie glifosatu.

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI

- Możliwość osiągnięcia redukcji herbicydów na dużą skalę. Jest to technicznie wykonalne i już się dzieje. Konieczne jest włączenie tego tematu do głównego nurtu polityki.
- Zdecydowanie zwiększyć chwastów nie szkodzi plonom, a Alia Plan są korzystne dla agrotek osystemów i bezpieczeństwa żywnościowego. Zaprzymanie systematycznego niszczenia zapobieganie marnotrawieniu pieniędzy i zasobów oraz pomoże odwrócić katastrofę różnorodności biologicznej.
- Fundusze UE i państw członkowskich są dostępne na wsparcie rolników w okresie przejściowym, ale wiele zależy od państw członkowskich oferujących to wsparcie, a także od udzielonych porad, w tym dotyczących dostępnych dotacji, a w reszcie od wykorzystania przez rolników.